

Nro 50.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Költ Bétsben Juniusnak 24 dik napján 1794.
esztendőben.

Anglia.

Igen keményen sürgették némellyek múlt hó-
napnak 30-dikán, mind a' felső, mind az al-
só Parlamentomban a' Frantziákkal szerzeteten-
dő békességet, még sem böldegülhattak fel tété-
lekben. Bedford hertzeg illetén okokkal kíván-
ta azt a' felső parlamentomban elközleni, hogy
noha Európának hatalmasabb fejedelmei hada-
kozzanak ellenek, még is mindazáltal meg nem
zaboláztatták őket; hogy mennél tovább tart a'
hadakozás, annál inkább nevedik a' Frantzia
nemzetben a' patriotismus, az új constitúcióhoz
való forró indulat, ellenségei ellen való gyűlölség,

B b

annáltöbb és nagyobb erőt fordít szabadságának erős fundamentomra való tételére, annál inkább öregbedik belső és külső hatalma. Ennekfelette minthogy nemcsak maga minísterai, hanem az egész Európa előtt arra kötelezte magát a' király, hogy Frantzia Országának belső állapottyába magát egyeliteni tellyességgel nem akarja, szükség olly fel tételekkel való békességet velek tsinálni, a' mellyek a' Brittusoknak méltóságával meg égyezzenek. Sőt szükség leszen világosan meg határozni, mit értett a' fejedelem azon szavai alatt. Mivel hogyha nem akarja magát a' nevezett Országának belső állapottyába egyeliteni, könnyű leszen azokkal szerződésbe ereszkedni, a' kiknek kezeik közt vagyon mostan Frantzia Országának kormánya. Hogyha pedig belső állapottyába akarja magát uralkodó fejedelmünk avatni, így is szükség leszen meg határozni, mennyire akar abba menni, hogy ekképen vele égygyütt munkálkodhasson a' Fr. nemzetnek az a' része, a' melly a' mostani igazgatásnak formájával meg nem elégszik. s. a. t.

Még többen találtattak az alsó Parlamentomnak tagjai közt, a' kik a' Frantziákkal való békesség szerzést sürgették. Fox úr, az antiministerialis résznek prókátora, hosszasan beszélvén a' jelenvaló hadakozásnak eredetéről, végéről, következéseiről, és annak folytatásának módjáról, két lehető módot mutatott a' békességnek vissza szerzésére, u. m. vagy azt, hogy velek tsendes alkúra kelletik menni; vagy pedig fegyver által kényszeríteni őket a' békesség kérésre. A' mi az első módot illeti, és a' melly ellen azt a' ki fogást szokták némelylek tenni, hogy azért nem lehet a' mostani Fr. demagogákkal alkúba ereszkedni, mivel az által minden egyébb országok igazgatásának formája el rontattatna, azt felelte Fox úr, hogy az olly Statusokkal is lehet barátságosan élni, a' mellyeknek principiumaik egyátallyában ellenkeznek egymással. Hogyha a' Helvétziai Cántonokkal, a' Velencei és Génua

Köz. Társaságokkal, a' Török Birodalommal, Chinával, Persiával, Indostánnal, melyeknek constitúciójok szembe ötlhetőképén elidekzik a' Britanniái igazgatásnak formájával, békességet lehet szerezni, 's velek barátságosan élni, miért ne lehetne a' Frantzia nemzettel is? Próbáljuk meg, kiváltjuk meg őket a' békességre, hogyha most reá vehettük őket; egynéhány esztendőig való ki pihenésünk után ismét hadat lehet ellenük indítanunk. Sokkal könnyebb a' békességről hadakozásra, mint a' veszedelmes hadakozástól hasznos békességre által lépni. Méltán szomorkodhatunk, hogyha lehetetlen minékünk a' mostani Fr. kormánynak el töröltetése nélkül bátorságsokká lennünk, a' melly már két esztendőki fogvást feon áll, semmi erőszaknak nem enged; és néhány hadi szerentsénk után is sokkal hatalmasabbá lön, mint völt a' revoluiónak kezdetekor. Nintsen az ellenkező résznek el töröltetésére tzelző hadakozásnál (bello ad interuocionem) veszedelmesebb, kiváltképen midon egy részről, győzedelmeinknek mértékéhez képest nevededik, és újjabb erőt, 's több bátorságot kap ellenségünk, más részről pedig fogyatkoznak a' szövetséges hatalmasságok. A' mi napkeleti és napnyúgoti Indiákon tett előmeneteiünk a' kívánt békességet ugyan siettelheti, de előbb nem mozdithattya a' szárazon való hadakozásunknak példumát, melly szerént *Párisba* meheteánk, 's ki irhatnánk az oda való igazgatókat. A' mi illeti azt az ellenvetést, hogy t. i. azért nem lehet Fr. Országgal alkúba botsátkozni, mivel szüntelen változnak annak kormányozói, én arra, *úgymond Fox* úr, azt felelem, hogy ha hata ma vagyon azoknak a' hadakozás indítására és folytatására; miért ne vólna hatalmuk a' békességnek vételére is, és ha félelem, 's halálos büntetés kényszerítheti a' népet az elsőbbre, sokkal könnyebben indithattya azt a' békességre. Veszedelembe eshénk é Fr. Ország iránt való neutralitásunk által? El vesztenénk é szövetségesseinket? Eppen nem; Eunekfelette azon principiumok által győzettel-

nek meg a' Frantziák arról, hogy mi egyenesen az ő szabadságok ellen hadakozunk, a' mellyek szerént ellenek hadat indítottunk. Sokan ugyan úgy gondolkoznak, hogy ha a' Frantzia constitutió lábra kapna, más tartományokba is bé tsúfna az. De az ilyen íflet tétel türhetetlenségre vezet, mellyet az egész világból ki kellene űzni. A' Fr. revolutió az Amerikaiból támadott, ez az Angliai revolutióból; és így Amerika és N. Britannia leg méltóbbak a' büntetésre, hogy a' nép jussainak és szabadságának principiumait, avagy kútfejeit tovább plántálták, és terjesztették. — Honnan származott bennünk a' szabadságnak ismerete, talám ugyan Hindostanból, vagy a' nagy Mógol igazgatásának formájából? Éppen nem, hanem inkább mi magunkból, és *Locke*, 's *Sidney* filosofiájának értelmes alkotmányából. És így, minden *Európai* despoticus Statusoknak hadat kellene N. Britannia ellen indítani, az Angliai constitutiónak és Filosofiájának gyökerestől égyütt való ki irtására, annyival is inkább, mivel az igazság mindenkor hatalmasabb a' tévelygésnél. Minthogy pedig kételkedém fel tételemnek előmeneteléről, meg mondom, mit kellyen művelni a' jelen való Fr. igazgatás formájának tökéletes ki irtására. Világosan ki kell végünket e' világ előtt jelentenünk, meg kell a' tettésünk szerént való igazgatásnak formáját határozunk, hogy ekképen tudhassák a' hazájokból ki költöztek, mi mellett hadakoznak tulajdonképen. Hogyha a' régi monarchia uralkodást akarjátok vissza szerezni, jól vagyon, indittsátok fel a' régi despotismusnak kevés ellenségeit, hogy ők annak vissza állításáért mindeneket el kövessenek, minden vagyonaikat fel áldozzák. — Hogyha az 1791-dik esztendőbeli Fr. constitutiót (a' mellyet t. i. XVI Lajos király bé vett, 's annak védelmezésére magát közönséges esküvése által le is kötelezte), annak is fognak barátjai találkozni. Hogyha bölts republicának fel állítására vagyon kedvetek, ezrestől fognak zárlótok alá állani azok közzül, a' kik a' régi despotismustól irtódz-

nak, 's úgy tartom, hogy a' respublicának neve
 leg esmérteesebb most Fr. Országban. Ha ilyen
 meg határozott vég nélkül fogtok munkálkodni,
 elég kezek, de kevés szívek fognak találkozni a'
 veletek való együttl munkálkodásra; el árulói
 leszteek azoknak a' szerentsetlen lakosoknak, a'
 kik bizodalmaikat bennetek helyhezették. An-
 nakokáért kényszeritelek tiúctet, mondjátok meg
 világosan mitsoda végetek vagyon ezen szeren-
 tsetlen hadakozásban, a' nélkül, hogy a' mos-
 tani táborozásnak környüállásait tudni kíván-
 nám. A' hol mi egy várost nyerünk el a' Fran-
 tziáktól, ök a' helyett többet vesznek el tölünk;
 mi ugyan sok embert ölünk meg közzülök, de
 mi is sok derék vitézeinket veltettük immár el.
 Minden nyert borostyán kofzorúinkal égygyüttl
 sem mozdíthattuk ki öket helyeikből. — Egy-
 néhány millió ember fejének kell előbb a' Fran-
 tzia vég váraknak kő falaihoz verettetni, mint sem
 azokat meg lehessen erőszakkal venni. Hát Amé-
 rikára nézve nem kéiseges ki, menetelü környü-
 állások közzé vagyunk é helyhezetteve, mellyel
 való perünknek még ekkorig sem szakadott vé-
 ge. Az a' férfiú, a' ki által az igazgattak, a'
 ki minden idejében élő emberek közt leg böltsebb,
 's leg jobb, minden tölle ki telhető móddal igye-
 kezik ugyan a' békesség meg törésének el távoz-
 tatásán, mindazáltal könnyen meg eshetik, hogy
 az ő törekedése az Amérikanusoknak tüze, és N.
 Britannianak értetlen maga viselete által héjjábava-
 lóvá tétetik. Nem mondom, hogy ellenek hadat
 nem lehet inditanunk; nem mondom, hogy keres-
 kedéseket és föld-miveléseket meg nem akadá-
 lyoztathattuk; hanem azt is előre meg mondom,
 hogy mi Londonban leg inkább fogjuk a' nékiek
 okoztatandó kárt érzeni, és lehetetlen nekünk
 öket meg sebesíteni, az ő sebeiknek mi magunk-
 ban való érzése nélkül s. a. t. — Hosszas bé-
 szédének végzése után azt adta elő, miként kely-
 lyen Fr. Orizágnak békességet ajánlani. — Erre
 Jenkinson úr azt válaszolta, hogy valameddig a'
 Párisi Jacobinusok klúbja el nem töröktetik, ad-

dig még csak gondolkozni sem lehet a' velek való békesség szerzésről, 's a' nélkül minden rajok yett győzedelem, minden fölök el nyeretett erősségek semmi sem érnek. *Sheridán* úr erre mondotta, hogy amaz ezen szavai által világosan azt ki nyilatkoztatta légyen minémű fel tétellel inditta ott a' Frantziák ellen a' had. És így *Párisnak* el foglalásáért utó só emberüket, 's utó só guinéket (eggy Guine a' mi pénzünk szerint 9 forintot, 's 16 krajtzárt teszen) fel kellek aldoznunk; hanem az a' kérdés mikor, és végre fokjuk e azt valaha vinni? Vallyon ki irhattyuké napnyúgoti Indiában keresett győzedelemünk, és *Bástiának* ostromlása által a' *Párisi* Jakobinusokat? Hogyha a' vallás és igazság mellett hadakozunk, miért kívánnyuk alattomban hadi költségeinket a' távoly lévő tartományokban ki póttatni? Ha így fognak a' ministerek még tovább is kétfzínüsködni, rövid idő alatt minden szigeteit e' kerék földnek, hatalmok alá fogják venni, csak N. Britanniát nem. Az újabbi üldöz tetések által, haragra és bosszúállásra gerjeztetett a' nép. Egyedül a' ministereknek meg romlott kép zelődő tehetségeikben találatik a' titkos öszve esküvés, azon kívül pedig nem s. a. t. Ezen 's több ezekhez hasonló mérges beszédekkel sérte gettett *Pith* minister, mellyeken ő annyira fel indúlt, 's úgy öszve kapott *Sheridánnal*, hogy végtére is a' *Speakernek* kellett őket egymástól el választani, 's tsendességet parantsolni. (h)

(h.) *Speaker*, (németül *Sprecher*, deákül *Ora tor Curiae Regni Britannici*) igen nagy méltóságú és tekintetű személy. Angliában, és mind a' felső, mind az alsó Parlamentomban ő a' több tagoknak szószóllója, és akár bé, akár ki mennyen a' gyűlésből, mindenkor előtte vite tik a' királyi páloza. Következésképen, a' királynak képét viseli ő a' parlamentális gyűlé sben. A' felső parlamentomban az Ország

A' *Londoni correspondens* társaságnak nyomozására ki rendeltetett titkos commissió, arról tudósította e' folyó hólnapnak 6 dik napján a' parlamentomokat, hogy azon társaságbeli tagoknak fő tzéll yok lett volna a' népet fel fegyverkeztetni, hegyes töröket 's dárdákat készíttetni, és titkos öszve esküvéseket egész N. Britanniában, folyó hólnapnak 7 dikén ki nyilatkoztatni, 's a' revolutiót el kezdeni. A' meg fogattatott személyeknek nyomoztatások még most is szüntelen tart, 's nem eggy hamar végezödik el.

A' *Habeas Corpus* actának fel függesztetésétl fogva, melly ellen mind a' felső, mind az alsó Parlamentomban protestátiót adtanak bé néhány tagok, sok gyanús személyeket meg fogattott és tömlötzre hányatott a' ministerium. Melly fenyték által nemhogy le tsendesítettek, sőt inkább még jobban fel indúltanak a' *correspondens*, és más újítást kívánó társaságoknak tagjai, 's folytattyák gyülléseiket. Ambar még eddig anynyiban szerentsésnek lenni láttatott a' *Londoni* udvar a' Frantziák ellen indítatott háborúban, hogy ennek minden nevezetesebb Amériakai tartományait egymás után el szedte, 's hatalma alá vetette: anynyiban mindazáltal nem kevés kárt vallott, hogy mind a' napkeleti, mind a' napnyúgoti Indiákról vissza tért kereskedő hajók közül sokat el rablottak a' Fr. zsákmányozó hajók. — A' *Brestiat*

---

fő Cancellarius viseli ezen felséges hivatalt, és mindenkor előtte vuyon az ország petsétje, és eggy meg aranyaztatott ezüst királyi páltza. Az alsó parlamentomnak nintsen állandó Spekere, hanem minden parlamentom öszve hivattatásakor más választatik a' parlamentom tagjai által; még pedig olly személy, a' ki az Ország constitutióját, törvényeit jól érti, és eggyfersmind buzgó hazafi. Ehez tételnek az alsó parlamentomban a' beszédek, ennek nyújtattatnak bé az esedező levelek is.

24 hajókból és 16 fregattából álló flotta, melylyel 8 *Rocheporti* linea hajók, és 6 fregatták özve kaptak magokat, 14 meg rakodott gazdag Anglus kereskedő hajót fogtak el Máj. 16-ik napján, mellyek között mindazáltal *Montague* Admirál hetet történetből vissza szerzett. Hanem ezt a' kevés szerentsét sokkal nagyobb szerentsétlenség követte azután egynéhány nappal, mivel ismét 46 kereskedő Anglus hajó, és két fedező avagy kisíró fregatta fogattatott el a' *Brestiai* flotta által, melly miatt egynéhány *Londoni* kereskedő házak kóldús botra jutottak.

A' *Londoni* polgári Előjáróknak gyülekezete azt végzette, hogy a' Lord *Mayor*, avagy a' fő polgármester köszönné meg a' városképében *Grey Károly* Admirálnak, és *Jervis János* Vice Admirálnak azon érdemeiket, mellyeket az Amerikai Frantzia szigeteknek el vételekben ki nyilatkoztattak. Egyszermind mind kettőnek meg küldötték a' polgári jusról való levelét egygy aranyos, 100 font s'eringet érő iskatulában. — Múlt hólnapnak 29-dikén fényes pompával innepeltetett meg *St. Jamesben*, a' királyi udvar által, *II Károly* királyi székbe lett vissza helyheztetésének örvendetes napja.

Lengyel Ország.

A' múlt postán költ *Kurirnak* 739-ik lapján említett *Kosciuskó* Generálnak levelére így irt *Kosciuskóhoz* a' király: „Fő vezér uram! Maga könnyen meg itilheti, melly nagy örömet szerzett légyen nékem *Májusnak* 21-dikén költ, 's hozzám azon hólnapnak 26-dikán érkezett kedves levele. *Májusnak* 5-dikén az Úrhoz írott levelemben elegendőképen tudtára adtam, hogy én hazámtól, és nemzetemtől, bátor személyemre nézve legnagyobb veszedelemmel légyen is öszve köttetve, soha sem fogom magamat el vounni; hogy én semmi hatalmat, és semmi részesülést nem kívánok a' közönséges dolgokban, hanem tsak ad-

dig, és annyira a' mennyire az úr, és a' nemzet hasznosnak találándja a' hazának. Minthogy változhatatlanul meg akarok ezen magam meghatározásában maradni, nagy belső megelégedéssel értetem az úrnak hiradását, melly szerent azt parantsollya a' nemzeti fő Tanátsnak, hogy minden sarkalatos foglalatosságait előmbé terjelje. — *Zahrzewsky* Praesidens, és *Potocky* vólt Marsal urak, mai napon adták azt a' nemzeti fő Tanátsnak képében tudtomra, és azt is meg mutatták, mint irt légyen fő vezér uram ez iránt, az említett fő Tanátsnak. Az úr várakozása, és kívánsága szerent, minden Hazánkknak használható gondolataimat barátságosan fogom azon Tanátsnal közleni, és vele égyütt minden eszközök-höz nyúlni, a' mellyek által hazánkknak és nemzetünknek boldogsága állandóvá tétettethetik. — Az isteni gondviselésnek védelme alatt, és fel tett tzelünk, s foglalatosságunk közönséges óltalmazásának bizodalmaival tellyes lévén, minden igaz szívű és álhatatos öfzve szövetkezett Lengyelekkel égyütt azon fogok törekedni, hogy a' fel tett tzel el érhessük, és mind magam jó példája, mind másoknak fel serkentetések által égyütt munkálkodhassunk. — Valamerre megy és fordul az úr, mindenütt követik jó kívánásaim, és szívemnek tellyességéből bizonyossá tefzem az urat iránta való tiszteletemről, és jó indulatomról s. a. t. — *Stanislaus.*

A' király őrizetére *Warsóviai* polgár katonák rendeltettek, a' kik nemtsak nappal követik őtet, hanem még éjjel is egy municipalis tizt fekszik és vigyáz szobájában. — *Kosciuskó* azt írta, múlt hóloapnak 30-dikán *Warsóviába*, hogy azokat a' Lengyeleket, a' kik klubokat, vagy más különös égyüvé gyűléseket mérészlének a' Jacobinusoknak módjok szerent tartani, úgy fogja nézni, mint a' hazának leg nagyobb ellenségeit. — A' pénz-verés előbbi igazgatójának *Unruh* Grófnak fogságra lett vitele után, három nevezetes emberre bízott azon dolog, a' kik cau-

tiót kényszerítettek magokról adni. A' Lengyel pénz idegen tartományokba lejendő ki vitelének meg akadályoztatására, azt végzette *Kosciuskó* Generalissimus, hogy annak belső betse kissebbitessen meg, és csak forintosok, fél forintosok, (eggy Lengyel forint 5 garashól áll) és jó garasok veretessenek, nagyobb betsű pénzek pedig igen ritkán. A' verettetendő pénznek égyyik oldalára a' Lengyel respUBLICÁNAK czimere, másik oldalára pedig, im' e' szók metzsettessenek: *A' respUBLICÁNAK szabadsága, egeszsége, és függetlensége.* — Eggy *Kobylansky* nevű Lengyel nemes meg győzettevén arról, hogy feleségestől égyyüti titkos czimborásai vóltanak az Oroszoknak, azt a' sententziát nyerte, hogy ő maga fel akasztasson, felesége pedig hóltig a' fenyítő házban legyen, 's minden elztendőben, *Aprilisnek* 18 dikán, 100 veszfző tsapás számláltasson a' hátulsó pofájára. — A' *Lythvániai* confoederatusok sok Orosz kurirt el fogtak immár, sőt eggy fő Strázsamestert, és két alsóbb rangú tisztet fel is akasztottak közülök. *B. Fersen* Generál Lájtinánt fogja ennekutánna a' Lengyel Országban lévő Oroszokat *Igelström* Generál helyett vezéreleni, e' pedig vissza fog *Pétersburgba* menni.

A' *Berlini* udvari újság levelek ekként adják elő, e' folyó hóloapnak 6 dikán, a' Prusszusok és Lengyelek közt *Scelze* alatt történt harztot: *Juniusnak* 3 dikán értésére esvén a' Prussziazai királynak, hogy számos Lengyelek mennyenek ellene, és *Przebick* mellett meg is állapodtak vólna, *Juniusnak* 6 dikán az avantgardéval maga ment ellenek, és minektánna jól meg kémelte vólna az ellenség fekvését, erejét, és készületeit, a' maga seregeit jobb, az Oroszokat pedig bal szárnyra állította, 's délben 12 órakor két ágyú lövéssel jelt adatott a' viaskodásra, mellynek délutáni 3 órakor való tartása után nemtsak meg győzettek, hanem egézfzen vissza verettek a' Lengyelek, 1200 ember maradván közülök a' tsata piatzan, ide nem számlálván azokat,

a' kik az üzetésben a' Prusszus és Orosz lovasok által le vagdtattak. Az el esett Lengyelek közt voltak *Wodzicky*, és *Prochowsky* Generálok is, 200 ember eseti fogságba, 's 17 ágyú nyeretett el. A' Prusszusok közül 2 tizst és 85 köz ember holt meg; 19 tizst, és 461 ember kapott sebet; 7 ember és 1 ló tévelyedett el. Az Oroszoknak vereségek igen tsekélyvólt. Az ezután harmad nappal következett viadatról egy szóval sem emékeznek a' *Bertini* újság levelek, holott, a' mint magazinok levelekből tudjuk, keményen megverték a' Lengyelek a' Prusszusokat és Oroszokat, és nemcsak vissza nyerték 17 el vesztett ágyúikat, hanem azokon felül, még egynéhányat is nyertek. — Itten *Bétsben* úgy hallatik, hogy az egygyesült Prusszusok és Oroszok megverték a' Lengyeleket, mivel mindazáltal a' múlt szombaton költ udvari újság levelek halgatnak e' dologról, míg bizonyosabb hirt vehetnénk, várakozásban leszünk.

Hadi Történetek.

Austriai Belgyömnak Flandria nevű tartományában. — A' múlt szombaton költ udvari újság levél szerént, a' *Paschentáli*, és *Lauzenmárki* tanvákon számos Frantziák gyüllöttenek ölzve, a' Gr. *Clerfait* corpora és *Ypern* városa közt való égyyességet két felé vágták, és a' vizi tsatorna mellett táborozott Anglus és Hannóveranus seregeket egész *Dixmuydeig*, *Ostende* felé vissza nyomták, *Juniusnak* 3 dikán éjjel nappal hányták a' bombákat és gránátokat *Ypern* városába, melyek által ritka ház maradt sértetlenül. — *Salis* Generál Májor felettébb ditsiri az *Yperni* előjáróknak szorgalmatosságokat, és honnyaiknak védelmezésében mutatott hiveségeket. — *Jun.* 8 dik napján azt adta Gr. *Clerfait* *Koburg* hertzegnek értésére, hogy számos Frantziáság gyülekezett ölzve *Ypern* alatt; hogy *Walwoden* Hannóveranus Generál *Thielt* nevű helységnél (napnyúgoti Flandriában) szállott a' Hannóverai seregekkel

táborba, és hogy a' *Sambre* vize mellől küldett hat batalionok *Jun.* 6. dikán este meg érkeztenek *Oudenárdba* (*Genthez*, vagy *Gaudavumhoz* 5 mélföldöire).

Austr. Belgiomnak Luxenburgi tartományában. Innen az a' hír jött a' Fels. hadi Cancelláriához, hogy az oda bé ment, és sok pulztitást végbe vitt Fr. Generál *Jourdán*, halván a' *Saar* és *Rajna* vizek közt táborozó szövetséges seregeknek előmenetelét, 10 ezer embert küldött *Saarbrückbe*.

Frantzia Flandriának Orchies, Barchy, és Gysoing nevü helységeinek táborozó seregeinket, *Jun.* 10. dikén, dél tájban, egynéhány ezer főből álló Frantziáság meg támadván, eleinte visszanyomták külső őrállóinkat, hanem annakutánna ezek amazokat szerentséssen vissza verték.

A' múlt szombaton költ *Bétsi* diáriumban azt olvassuk, hogy a' *Génuai* levelek szerint *Dügomier* Frantzia Generális azt írta *Nizzai* deputátusoknak, hogy *Májusnak* 26. dikán, újra keményen meg verték a' Frantziák a' Spanyolokat a' *Roussiloni* Grófságban, el vétetett erősségeiket vissza nyerték, és néhány Fr. seregek *Bellegarde* ostromlására, néhányan pedig *Catalóniának* fő és nevezetes városa *Barcellóna* ellen indultak, mellynek el foglalására már régtől fogva törekednek, nemtsak azért, hogy annak gazdagságát magokévé tehessék, hanem leg inkább azért, hogy a' Spanyoloknak közép tengeren való kereskedéseket el ronthassák. — A' fellyebb említett napon történt véres viadalban, négy Spanyol Generál, harmintz Obester, 15 Brigadiros, 300 kapitány, és alsóbb rangú tizt, 13 gyalog, egy lovas regement, és 2 compánia pattantyús katonaság fogattatott el a' Frantziák által; és így múlt *Aprilisnek* 29. dik napjától fogva 15 ezer embert vezttettek el a' Spanyolok — Ennekfelette 20 zászlót, 200 dobot, 6500 flintát, az egész Spanyol ártillériát, bagazsiát, tábori kasszát, 's sok magazinumaikat el nyerték a'

Frantziák. Melly vezedelem által nagyon meg erőtelenítettvén a' Spanyol ármádia, kéntelenek voltak a' meg maradott seregek a' Fr. erőnek engedni, 's magokat *Catalóniába* vissza húzni. Az el fogattattaknak azt igérték a' győzedelmesek, hogy ha a' Spanyol fogságba esett Frantziák, és a' nállok mulató emigránsok által adatnak, őket szabadon fogják bocsátani.

Olasz Országban, nevezetesen a' Pedemonti tartományban, mostanában semmi nevezetes hadi történet nem esett. Az *Aostai* hertzezségben, el hagyván a' Frantziák *Morgeri* tanyájokat, Sz. *Didierig* húzták magokat vissza; a' *Cenis* nevű hegyet is oda hagyták, ellenben *Tenda* és *Ormea* környékére nagy számmal gyűltenek üszve, és mihelyt a' lovasság és ártilléria hozzájuk érkezend, mingyárt új hadi próbákat fognak tenni. — A' B. *Colli* Generál Májor kormánya alatt lévő égyyesült Pedemonti- és Austriai ármádia, még most is *St. Dalmazzo* vidékén táborozik. — *St. Amour* Saorgiának volt comendánsa, született Sabaudus, meg győzettetvén a' hadi törvény szék által arról, hogy ő *Saorgió* várát illendöképen, 's kötelessége szerént nem óltalmazta, sőt több tiszteknek kérésével, és a' nékie adattatott világos parantsolattal nem gondolván, által adta azt az ellenségnek, *Jun. 4* dikén a' *Turini* mezőségeen meg lövöldöztetett. — *Génúát* ismét bloquirozzák, az az, bé zárták az Anglus hadakozó hajók, úgy hogy már most sem oda bé, sem onnan ki, senki nem jöhet. *Bástia* vára capituláció szerént fel adattatott az Anglusoknak, az ottan volt Frantzia őrizet *Toulonba* fog által vitetni, 's az ott lévő Anglus foglyokkal fel tserlétetni.

*Más közönséges levelekből szedegettetett
hadi történetek.*

A' *Nieuporti* Hollándiai őriző katonaság *Fürnesnél* meg támadta, meg verte, 's helyekből ki

mozdította a' Frantziákat, holott 20 ember holtá meg, 's öt ember fogattatott el közülök. Használó módon bánt a' *Genti* katonai orizer az *Ypern* városát ostromiókka, a' mely *Jun. 9* diken a' várból ki tsapván, két olly batteriat veit el az ellenségtől, a' mellyre ki szögeztetett ostromló ágyúk leg több kárt okoztak a' városnak. Nem gondolván *Charbonier* Fr. Generál a' *Sambre* vize mellett két izben rajta esett veszedelemmel, ismét által vitte seregeit a' nevezett folyó vizen, körül kerítette *Charleroy* városát, és éppen azon helyeken fekszik, a' ho' két izben is meg vértetett a' szövetséges fejedelmeknek seregeit által. Világosan beszéllek az által szökött Frantziák, hogy *Charbonier* Generálnak azt izent a' *Párisi* Conventió, hogy ha az említett erösséget el nem vejéndi, a' gvilotine alá fog feje tétetetni. Seregeinek egy része *Namur* felé forduit *Bolló* Generállal való szembe szállásra. — *Jun. 6* ik és *7* ik napjain közönséges mozdulásban vóltak az égyyesült seregek a' *Sambre* vize mellett, melylyekből azt a' következtést lehet ki húzni, hogy ma vagy holnap véres ütközet fog a' két fél közt történni. Sem a' *Lüttichi* püspökségben, sem a' *Luxenburgi* tartományban nem lehet sokáig való maradások a' Frantziáknak. Az úgy nevezett *Belgiomi Kurir* közönséges újság levél azt beszéllek, hogy a' *Mastrichtban* ölzve gyűit biztosok nem a' hadaközásnak további folytatásáról, hanem inkább a' békesség szerzésnek módjáról, és a' két részről el vétegett váraknak fel tseréltetések-ről fognak tanátskozni.

A' *Rajna* vidékéről az a' hir jutott hozzánk, hogy a' *Germersheimi* sántzolásokban fekvő Frantziáknak száma naponként öregbedik, hogy azok a' *Spirai* lakosok, a' kiknek még valamitskéjek maradtok, a' patriotáktól való félelem miatt *Frankfurtba* költöztek; hogy a' Frantziákkal által ellenben táborozó német seregek is sántzokkal erősítik, és kívánnyak magokat az ellenség dühössége ellen védelmezni; és hogy a' *Rajna* mellett

táborozó német seregektől 12 batalion gyalogság, 's két lovas regiment mentenek Belgyiomba. — A' *Lajningi* Grófságból (alsó Palatinátus és a' *Spirai* 's *Wormátziai* püspökségek közt) azt írja egy valaki *Jun. 9* dik napján, hogy a' Cs. K. seregek *Gerinersheim*hoz közel, a' Prusszusok pedig *Landau*hoz nem messze, *Neustadt*, *Lautern*, *Pirmasens*, és *Ottweiler* városokon túl táboroznak, és hogy 5 ágyút, 's egynéhány puskaporos szekeret vettek el a' *Frantziáktól*. — A' *Zwi-brücki* hertzegegből pedig az iratik *Jun. 14* dikén, hogy minekutánna *Lotharingiában* és *Alsatziában* sok recrutákkal meg szaporodtak volna a' patrióta seregek, ismét *Hornbach*hoz nyomúltak előre, és mind a' *Schweizingeni*, mind a' *Bliescastelli* előbbi tanyájokat el foglalták, sőt *Jun. 12* dikén az *Anweiler*i szoros utaknál meg is támadták a' Prusszusokat, de vissza veretettek.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Frantzia Ország.

Juniusnak 3 dik napján adta *Barrere* a' *Párisi* Conventnek tudtára, hogy *Corsikának* fő városa *Bóstia* capitulált az Anglusokkal, és hogy *Calvi* városa is ostrom alá vétetett; hanem hogy ezen tsekély kárvallást böven ki pótolta a' Spanyolokon vett győzelem. Elő beszéllette azt is, mitsoda úton módon akarta meg ölni a' már gillotnirozott *Renaud Cecilia Robertspiert*, mit felelt legyen a' vele tartott nyomozásban, hogy t. i. inkább akarjon egy királynak, mint 50 ezer tyannusnak szolgálni. — *Robertspiere* alkalmatosságot nyervén ez által a' Fr. republikához való buzgóságának ki nyilatkoztatására, így szóllott: Melly nagy gyönyörűségére leszen jövődő maradékoknak, a' Fr. nemzet' képviselőinek gyülekeztét, az öszve esküvéseknek ki merithetetlen vulcanusa, avagy tüzet okádó hegye felett látni, mellyen égyik kezével, az örökké való valóság-nak, és minden dolgok alkotójának lábainál teszi le egy nagy nemzetnek tilteteletét, másik ke-

zével pedig ményköveket hömpölyget le az elle-
ne öszve eskütt ellenségeire; a' melly e' világi
leg nagyobb respublikát fundálja, és vissza hoz-
za a' halandók közzé a' szabadságot, a' virtust,
és az igazságot. Ditsösséges vezedelmeken kell
minékünk által evedznünk. Meg jövendöltem en-
nekelötte néhány hónapokkal a' Köz. Jóra ügye-
lő Commissióban lévő tizst társaim előtt, hogy
ha a' Fr. respublikának fegyvere győzend, hogy
ha az ellenünk öszve eskütteket el nyomándjuk,
bizonyossan meg ölni igyekeznek bennünket el-
lenségeink. Imé bé is tellyesedett jövendő mon-
dásom. Az életem után leseikédök által körül
vételve, újabb dolgoknak rendelésére adtam ma-
gamat, mellyre leg inkább ellenségeim határoz-
tanak engemet. Égyedül hazámhoz való szerete-
te, és az igazságnak szomjúsága köteleznek en-
gemet a' múlandó élethez. Soha sem érzettem
magamban annyi buzgóságot hazánk ellenségei-
nek meg győzztetésére, mint most. Mennél in-
kább sietnek földi pályámnak el végzésére, an-
nál inkább sietek, hogy azt hasznos tseleked-
teimmal koronázzam. Kettős eszköze vagyon a'
Fr. nemzetnek az erköltsi és politicus világ égy-
gyessének vissza szerzésére, u. m. mostani consti-
tutiója, és képviselőinek virtusai, a' jelen való
szempillantás mind kettőnek kedvező. Igen könnyű
fundálni a' szabadságot, de könnyű azt el
is vezteni. Engedjétek meg csak egy napig ural-
kodni a' *Brissót* és *Danton* nyomdokait követő-
ket, meg láttyátok egyfizeriben oda leszen a' sza-
badtság, oda a' haza. A' midőn ezeket szóllom,
talám magam ellen élesitek fegyvert; hanem ép-
pen azért szóllom ezeket, mivel már eleget él-
tem, 's nem félek a' haza javáért éltemet el vez-
teni s. a. t. „ A' Conventnek végzésére *Roberts-
piernek* ezen beszéde minden Európai nyelvekre
által fordittatván, ki nyomtattatott.